

**ДЕНДРОФЛОРА ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА «КОРОПСЬКИЙ БІР»
(КОРОПСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ)**

Гузаков В. О., Петренко Д. Ю., студ. гр. ЛС-191
Науковий керівник: **Потоцька С. О.**, к.б.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Збереження різноманітності дендрофлори в системі охоронних територій забезпечує існуюча мережа природно-заповідного фонду України, що виступає як сукупність природних територій та об'єктів (заповідники, заказники, заповідні урочища, пам'ятки природи, національні природні та регіональні ландшафтні парки), так і об'єктів колекційно-паркового типу (ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва), які мають певний статус (загальнодержавного або місцевого значення), знаходяться під особливою охороною держави і складають національне багатство держави [1].

Поліська частина Чернігівської області є однією з найбільших за територією серед регіонів України, займає площу 31,9 тис. км², а площа земель лісового фонду становить 739,5 тис. га, в тому числі вкриті лісом землі – 659,9 тис. га та складає 20,9 %. Область розміщується в Придніпровській низовині і має переважно рівнинну, злегка хвилясту поверхню. Залежно від основних виконуваних функцій, ліси області розподіляються на: I – ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення 105,4465 тис. га. (15 %); II – рекреаційно-оздоровчі ліси 48,5429 тис. га. (7 %); III – захисні ліси 182,438 тис. га. (26 %); VI – експлуатаційні ліси 371,6363 тис. га. (52 %) [2].

Чернігівська область посідає перше місце в Україні по кількості заповідних територій. Станом на 01.01.2019 мережа природно-заповідних територій регіону налічує – 666 об'єктів, загальною площею 261244,31 га, що становить 7,83 % площі області. Природно-заповідний фонд складають 8 категорій об'єктів: Ічнянський (площею 9665,8 га) та Мезинський (площею 31035,2 га) національні природні парки, частина національного природного парку «Залісся» (площею 1287,5 га), регіональний ландшафтний парк «Міжріччинський» (78753,95 га), регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» (6122,6991 га), регіональний ландшафтний парк «Ялівщина» (площею 168,7 га), 450 заказників, 137 пам'яток природи, 19 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 52 заповідні урочища, 68 дендропарки «Тростянець» загальнодержавного значення та «Прилуцький» місцевого значення, Менський зоопарк загальнодержавного значення [2]. Об'єкти природно-заповідного фонду на території Чернігівської області розташовані досить нерівномірно.

Актуальності набуває проведення дослідження структури природної дендрофлори природно-заповідних територій Чернігівської області на прикладі заповідного урочища, що дозволить розробити шляхи збагачення видового різноманіття та збереження цінних насаджень у системі природно-заповідного фонду.

Коропський район відноситься до Новгород-Сіверського Полісся, налічує – 30 об'єктів і територій природно-заповідного фонду, площа яких – 37,41 тис га, а відсоток заповідності складає – 28,51%.

Метою дослідження було встановити видовий склад та з'ясувати еколого-географічні особливості дендрофлори заповідного урочища місцевого значення «Коропський бір» ДП «Борзнянське лісове господарство» Коропського району Чернігівської області.

Заповідне урочище «Коропський бір» місцевого значення має площу – 416 га, розміщене в Коропському районі, на північний схід від смт Короп Чернігівської області, перебуває у віданні ДП «Борзнянське лісове господарство» (Коропське лісництво, квартал 7–13), яке взяло на себе зобов'язання і витрати щодо забезпечення режиму охорони та збереження даного об'єкту. Територія заповідного урочища «Коропський бір» позначена на місцевості межовими охоронними знаками.

Статус заповідне урочище місцевого значення «Коропський бір» у структурі природно-заповідного фонду Чернігівської області присвоєно згідно з рішенням Чернігівського облвиконкому від 29.07.1975 року № 319; від 27.12.1984 року № 454; від 28.08.1989 року № 164; від 31.07.1991 року № 159. Завдання, особливості природоохоронного режиму на території заповідного урочища «Коропський бір» визначаються на основі Закону України від 16.06.1992 № 2456-ХІІ «Про природно-заповідний фонд України» безпосередньо в їх первинних облікових документах. Заповідними урочищами оголошуються лісові та інші відокремлені цілісні ландшафти, що мають важливе наукове, природоохоронне і естетичне значення, з метою збереження їх у природному стані. На території заповідних урочищ забороняється будь-яка діяльність, що порушує природні процеси, які відбуваються у природних комплексах, включених до їх складу, відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників.

Заповідний статус присвоєно «Коропському бору» з метою збереження лісового масиву Коропського лісництва (кв. 7-13), який має високопродуктивні насадження з сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) з домішками з берези бородавчастої (*Betula pendula* Roth.), дуба звичайного (*Quercus robur* L.), клена гостролистого (*Acer platanoides* L.) (рис. 1.1.).

Сосна звичайна (*Pinus sylvestris*) відділ Голонасінні (*Pinophyta*), родина *Pinaceae* Lindl. (Соснові) – це вічнозелене дерево 1 величини (висотою від 25 м і вище), аборигенний вид з Циркумбореальної флористичної області, за біотипом – фанерофіт, щодо екологічних особливостей: світлотіньвитривалий вид, за гігоморфністю – ксерофіт, за вибагливість до ґрунту – оліготроф, морозостійкий.

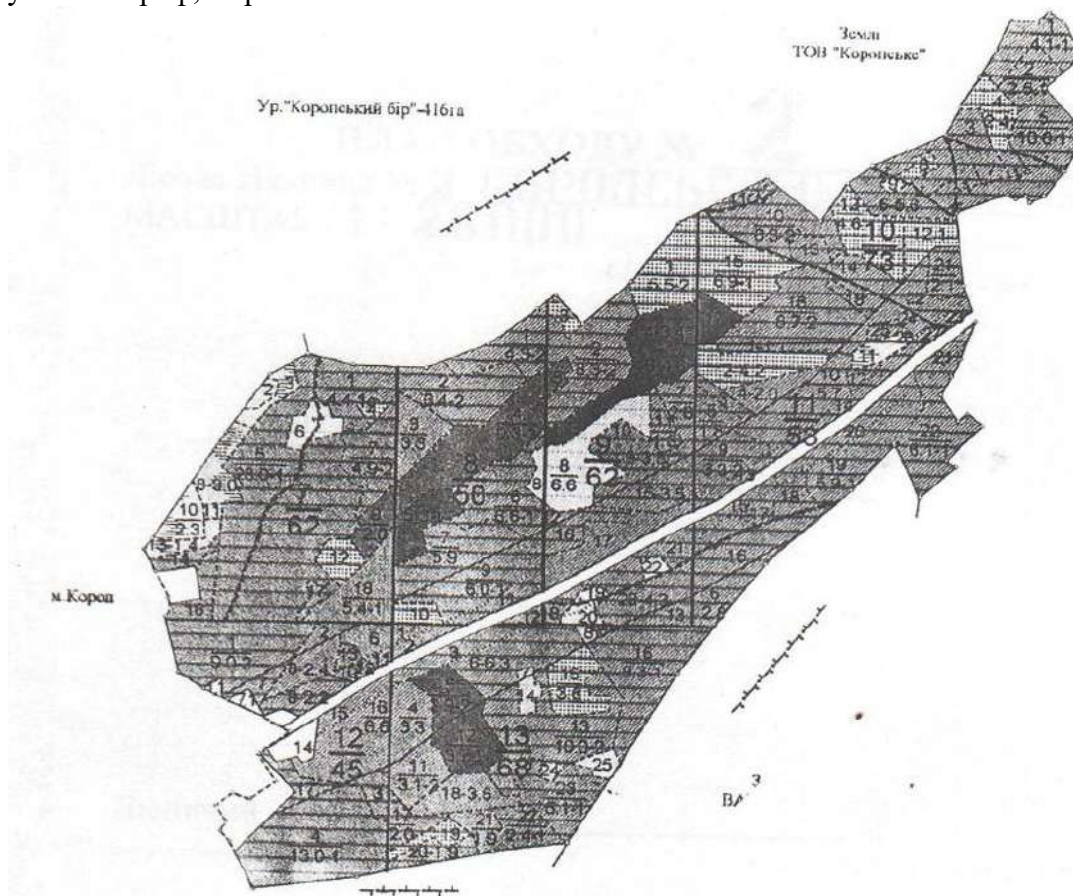

Рисунок 1.1 – Картосхема території заповідного урочища «Коропський бір»

Береза повисла, б. бородавчаста (*Betula pendula*), відділ Покритонасінні (*Magnoliophyta*), родина *Betulaceae* S. F. Gray. (Березові) – це листопадне дерево 1 величини (висотою від 25 м і вище), аборигенний вид з Декількох флористичних областей походження, за біотипом –

фанерофіт, щодо екологічних особливостей: світлолюбний вид, за гігоморфністю – ксерофіт, за вибагливість до ґрунту – мезотроф, морозостійкий.

Дуб звичайний, д. черешчатий (*Quercus robur* (*Q. pedunculata* Ehrh.)), відділ Покритонасінні (*Magnoliophyta*), родина *Fagaceae* Dumort. (Букові) – це листопадне дерево 1 величини (висотою від 25 м і вище), абориген з Циркумбореальної флористичної області, за біотипом – фанерофіт, щодо екологічних особливостей: світлолюбний вид, за гігоморфністю – ксерофіт, за вибагливість до ґрунту – мезотроф, морозостійкий.

Клен гостролистий (*Acer platanoides*), відділ Покритонасінні (*Magnoliophyta*), родина *Aceraceae* Juss. (Кленові) – це листопадне дерево 1 величини (висотою від 25 м і вище), абориген з Циркумбореальної флористичної області, за біотипом – фанерофіт, щодо екологічних особливостей: світлолюбний вид, за гігоморфністю – мезофіт, за вибагливість до ґрунту – мезотроф, морозостійкий.

Серед чагарників представлені: калина звичайна (*Viburnum opulus* L.), бузина чорна (*Sambucus nigra* L.), Ожина сиза (*Rubus caesius* L.).

Отже, заповідне урочище місцевого значення «Коропський бір» у структурі природно-заповідного фонду має площу – 416 га, розміщене в Коропському районі, на північний схід від смт Короп Чернігівської області, перебуває у віданні ДП «Борзнянське лісове господарство» (Коропське лісництво, квартал 7–13). Дендрофлора території заповідного урочища «Коропський бір» налічує 4 види дерев (*Pinus sylvestris*, *Betula pendula*, *Quercus robur*, *Acer platanoides* L.), але за кількісними показниками переважає *Pinus sylvestris*. Серед чагарників представлені: *Viburnum opulus*, *Sambucus nigra*, *Rubus caesius* L.

Лише заповідні території здатні забезпечити екологічну рівновагу, тобто компенсувати перетворення природних комплексів людиною, зберегти природні території.

Список використаних джерел

1. Біологічне і ландшафтне різноманіття лісових територій ПЗФ Лівобережного Полісся в межах Чернігівської області [Під заг. ред. д.б.н. проф. Т.Л. Андрієнко]. – Чернігів: Золоті ворота, 2013 – 214 с.
2. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області за 2018 рік <http://eco.cg.gov.ua/index.php?id=15801&tp=1&pg=>

УДК 635.1(075.8)

ВИРОЩУВАННЯ МІКРОЗЕЛЕНІ В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ

Корнієць А.В. студ. гр. АГ – 161

Тимошенко О.П., к.с.-г.н., доцент.

Національний університет «Чернігівська політехніка»

Серед останніх європейських трендів в тепличному рослинництві один з найбільш яскравих останнім часом - вирощування мікрозелені. Цим напрямком займаються як великі виробники, так і зовсім невеликі господарства, причому для останніх це джерело серйозного прибутку.

Овочівництво закритого ґрунту дозволяє використовувати метод конвеєрного виробництва, отримуючи готову якісну продукцію протягом усього року. Урожайність овочевих культур закритого ґрунту є вищою, ніж аналогічних культур у відкритому ґрунті. Після успішного початку виробництва, можна буде підбирати відповідні види овочів згідно їх особливостей та вимог внутрішнього та зовнішнього ринків. Підвищення продуктивності рослин в умовах регульованих агроєкосистем можливим є завдяки розробці ефективних методів забезпечення кореневих систем рослин мінеральними елементами, водою та повітрям [1].

Мікрозелень — це відносно новий вид зелені, тобто рослина, у якої розвинуті сім'ядольні листки та зав'язана перша пара справжніх листків. Цей спеціалізований вид овочів передбачає культивування у закритих приміщеннях, зі штучно-створеними умовами життя —